

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ÖZ-YÖNETİMLİ ÖĞRENME BECERİLERİNİN UZAKTAN EĞİTİME YÖNELİK GÖRÜŞLERİNE ETKİSİ

THE EFFECT OF NURSING STUDENTS' SELF-DIRECTED LEARNING SKILLS ON THEIR VIEWS ON DISTANCE EDUCATION

Türkan ÜLKER¹, Betül KORKMAZ,² Mervenur KORUCU³

¹Araştırma Göz. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Semra ve Vefa Küçük Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Esasları ABD., Nevşehir

²Hemşirelik Öğrencisi., Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Kayseri

³Hemşirelik Öğrencisi., Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Kayseri

Özet

Giriş: Bu çalışma hemşirelik öğrencilerinin öz yönetimli öğrenme becerisinin uzaktan eğitime yönelik görüşlerine etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç- Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipteki bu araştırmaya 280 öğrenci katılmıştır. Araştırmanın verileri Öğrenci Tanıtım Formu, Öz-Yönetimli Öğrenme Becerileri Ölçeği ve Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeği kullanılarak yüz yüze görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler IBM SPSS Statistics 21.0 istatistik paket programında değerlendirilmiştir. $p<0.05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeği toplam puan ortalamalarının 49.80 ± 10.41 olduğu ve Öz Yönetimli Öğrenme Becerileri Ölçeği toplam puan ortalamalarının ise 84.42 ± 13.6 olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin mezun olunan liseye göre Öz Yönetimli Öğrenme Becerileri Ölçeği toplam puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılık gösterdiği saptanmıştır ($p<0.05$). Ayrıca sınıf, mezun olunan lise, uzaktan eğitim sırasında kullanılan cihaz ve eğitim şekli tercihi açısından Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeği toplam puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p<0.05$). Öğrencilerin öz yönetimli öğrenme becerileri toplam puanı ile uzaktan eğitime yönelik görüşler ölçeği toplam puanı arasında ilişki saptanmamıştır ($p>0.05$).

Sonuç: Öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik görüşlerinin orta düzeyde olduğu, öz yönetimli öğrenme becerilerinin orta düzeyin üzerinde olduğu belirlenmiştir. Halen birçok dersin uzaktan eğitimle yürütüldüğü göz önünde bulundurulduğunda öğrencilerin öz yönetimli öğrenme becerilerinin artırılmasına yönelik derslerin eklenmesi ve öz yönetimli öğrenme konulu eğitimler verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencileri, Öz yönetimli öğrenme becerileri, Uzaktan eğitim.

Abstract

Objective: This study was conducted to determine the effect of nursing students' self-directed learning skills on their views on distance education.

Material- Methods: The study was conducted as a descriptive and correlational research with 280 students. The data of the research were collected by face-to-face interview method using the Student Introduction Form, Self-Directed Learning Skills Scale and Views on Distance Education Scale. The study data were evaluated in the IBM SPSS Statistics 21.0 program. The $p<0.05$ value was taken as a reference for statistical significance.

Results: It was determined that the students' Views on Distance Education Scale total score averages were 49.80 ± 10.41 , and the Self-Directed Learning Skills Scale total score averages were 84.42 ± 13.6 . It was determined that the Self-Directed Learning Skills Scale total mean score averages differed statistically significantly according to the graduated high school ($p<0.05$). In addition to, it was determined that the total score averages of the Views on Distance Education Scale differed statistically significantly in terms of class, graduated high school, the device used during distance education and the type of education preference ($p<0.05$). There was no relationship between students' self-directed learning skills total score and views on distance education total score ($p>0.05$).

Conclusion: It was determined that the students' views on distance education were at a moderate level, and their self-directed learning skills were above the medium level. Considering that many courses are currently carried out through distance education, it is thought that courses to increase students' self-directed learning skills should be added and training on learning to learn should be provided.

Keywords: Distance education, Nursing students, Self-directed learning skills.

ORCID ID: T.Ü. 0000-0002-7756-5021; B.K. 0009-0002-8263-878X; M.K. 0009-0000-3111-1131

Sorumlu Yazar: Türkan ÜLKER, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Semra ve Vefa Küçük Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Esasları ABD., Nevşehir

E-mail: turkanulker@erciyes.edu.tr

Geliş tarihi/ Date of receipt: 06.11.2023

Kabul tarihi / Date of acceptance: 13.09.2024

GİRİŞ

Tüm dünyaya yayılan koronavirüs (COVID-19) günlük hayatta büyük değişimlere sebep olmuştur. Ülkeler salgından kaçınmak için önlemler almaya başlamış ve alınan önlemler günlük hayatı değiştirecek ölçüde olmuştur (1). Bu değişimlerden birisi olan uzaktan eğitim sistemi ülkemizde de uygulamaya koyulmuştur (2,3). Uzaktan eğitim, teknolojik destekle öğrencilerin klasik sistemde sağlanan öğrenen-öğreten arasındaki etkileşimin sağlanmaya çalışıldığı sistemdir (4). Geleneksel eğitimden farklı olarak uzaktan eğitim ile esnek, zengin ve etkileşimi yüksek bir ortam sayesinde bireylerin daha verimli bir eğitim almasına fırsat sağlanmaktadır. Ayrıca uzaktan eğitim bina, derslik, eğitmen ve eğitim materyallerinde ki sınırlılıkları azaltmakta ve maliyetin düşmesine de önemli bir katkı sağlamaktadır (5). Uzaktan eğitimin insanlara farklı zamanlarda eğitim alma, bireysel öğrenmeyi sağlama, kitle eğitim olanağını kolaylaştırma, öğrenciye zengin bir eğitim ortamı sunma ve bağımsız öğrenmeyi sağlama ve öğrenme sorumluluğu kazandırma gibi faydaları bulunmaktadır (4). Bu gelişmeler, eğitimin zaman, mekan fark etmeksizin etkileşim ve iletişimi kolaylaştırdığı ve eşitliğin sağlanmasına katkı sağladığı belirtilmektedir (6). Uzaktan eğitim sürecinin öğrenen ve öğretene açısından çeşitli imkânlar sağladığı anlaşılmaktadır. Ancak, bu sürecin bazı olumsuz etkileri de bulunmaktadır. Öğrencilerin beceri ve tutuma yönelik davranışlarda etkililiğinin azaldığı ve uygulamaya yönelik derslerden yeterince yararlanamama gibi sonuçları olabilmektedir (4). Eğitimde oluşan değişim uzaktan eğitim sürecinde öğrenme stratejilerinde de değişikliklere sebep olmuştur. Uzaktan eğitimde, öğrenmede öğrencilerin de etkinliği önem kazanmıştır. Bu durumda öğrencilerin kendi öğrenme sistemlerini, planlarını ve ortamlarını oluşturmaları önem kazanmıştır. Yani uzaktan eğitimde öğrencilerin öz-yönetimlerini gerçekleştirebilmeleri eğitimin

kalitesi açısından oldukça önemli hale gelmiştir (6).

“Öz-yönetimli öğrenme; bireylerin öğrenme ihtiyaçlarını belirleme, öğrenme hedeflerini ortaya koyma, öğrenme konusunda ihtiyaç duydukları kaynakları tanımlama, uygun öğrenme stratejilerini seçme, kullanma ve öğrenme çıktılarını değerlendirme konusunda başkalarının yardımı ile ya da yardımı olmaksızın inisiyatif almalarını” ifade etmektedir (7).

Teknolojinin eğitim alanında sağlamış olduğu faydaların yanı sıra etkili ve verimli bir eğitim süreci için de birtakım standartlar oluşturulmalıdır. Uzaktan eğitimde öğreticinin etkinliği, materyallerin kullanımı ve alternatif sunum teknikleri bu standartların sağlanmasında önemli iken öğrencilerin de öz-yönetimli olarak ders sürecini tamamlamaları gerekmektedir (6). Bu süreçte sağlık eğitimi alan ve uygulamalı eğitim sürecine sahip olan hemşirelik öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik görüşleri ve öz yönetimli öğrenme düzeylerinin belirlenmesi önem arz etmektedir. COVID-19 sürecinden sonra halen birçok dersin uzaktan eğitim süreci ile tamamlandığı bu süreçte uzaktan eğitimin öneminin tekrardan gündeme geldiği aşikardır. Literatürde hemşirelik eğitimi alan öğrencilerin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri (8-11), yaşadıkları sorunlar (12, 13) ve memnuniyet düzeylerinin incelendiği çalışmalar bulunmaktadır (8, 9, 13). Hemşirelik öğrencilerinde öz yönetimli öğrenmenin uzaktan eğitime yönelik görüşlerine etkisinin bakıldığı sınırlı sayıda çalışmaya ulaşılmıştır (14). Bu nedenle, bu araştırma hemşirelik öğrencilerinin öz yönetimli öğrenme becerisinin uzaktan eğitime yönelik görüşlerine etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu kapsamda uzaktan eğitim sürecinin tekrardan gündeme gelmesi ile öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tutumları ve öz yönetim becerilerinin belirlenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

GEREÇ YÖNTEM

Araştırmanın Amacı ve Türü

Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipte olan bu çalışma hemşirelik öğrencilerinin öz yönetimli öğrenme becerisinin uzaktan eğitime yönelik görüşlerine etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Çalışmanın evrenini 2021-2022 eğitim öğretim yıllarında bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi hemşirelik bölümünde öğrenim gören birinci sınıfta 218, ikinci sınıfta 222, üçüncü sınıfta 232 ve son sınıfta 318 öğrenci olmak üzere toplam 990 öğrenci oluşturmuştur. Örneklem sayısının belirlenmesinde evreni bilinen örnekleme formülü ile %95 güven aralığında, 0.05 örnekleme hatası üzerinden hesaplama yapılmış ve araştırmaya en az 278 öğrencinin dahil edilmesi gerektiği belirlenmiş ve araştırmaya 280 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya dâhil edilme kriterlerini karşılayan öğrenciler dâhil edilmiştir.

Araştırma kapsamına;

- 2021-2022 eğitim öğretim yılında hemşirelik bölümünde okuyan (1.,2.,3. ve 4. sınıfta) ve uzaktan eğitim sürecine katılan,

- Çalışmaya katılmayı kabul eden öğrenciler dâhil edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veriler; Öğrenci Tanıtım Formu, Öz-Yönetimli Öğrenme Becerileri Ölçeği (ÖYÖBÖ) ve Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeği (UEYGÖ) kullanılarak toplanmıştır. Verilerin toplanmasında yüz yüze görüşme yöntemi kullanılmıştır. Anket formları öğrencilere dağıtılmış ve araştırmaya katılmak isteyenlerin bilgilendirilmiş gönüllü olur formunu imzaladıktan sonra formları o anda doldurmaları istenmiştir.

Öğrenci tanıtım formu: Literatür doğrultusunda (8,11,12,13) araştırmacılar tarafından hazırlanmış olup öğrencilerin yaş, cinsiyet, sınıf, genel ağırlıklı not ortalaması, mezun olduğu lise, sürekli kaldığı yer, çalışma durumu, internet kullanımı, derslere girmek için kullandığı cihaz, tercih ettiği eğitim şekli ve

uzaktan eğitimde karşılaştığı sorunları içeren sorular yer almaktadır.

Öz yönetimli öğrenme becerileri ölçeği (ÖYÖBÖ): Aşkın Tekkol ve Demirel (15) tarafından 2018 yılında geliştirilen ölçek, öğrencilerin kendi kendilerine öğrenme becerilerini belirlemek amacıyla kullanılmaktadır. Ölçek güdülenme, öz-izleme, öz-kontrol ve özgüven olmak üzere 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek 21 maddeden oluşmakta olup 5'li likert tipinde 1-Hiçbir Zaman, 5-Her Zaman şeklinde değerlendirilmektedir. Ölçeğin, Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı 0.895 olarak belirtilmiştir. Bizim çalışmamızda ise Cronbach alpha 0.948 olarak bulunmuştur. Ölçekten alınan puanın yüksek olması öz-yönetimli öğrenme becerilerinin yüksek olduğuna, düşük olması ise öz-yönetimli öğrenme becerilerinin düşük olduğuna işaret etmektedir.

Uzaktan eğitime yönelik görüşler ölçeği (UEYGÖ): Yıldırım ve arkadaşları (16) tarafından 2014 yılında geliştirilmiştir. Ölçeğin amacı uzaktan eğitim sürecini deneyimleyen öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik bakış açılarını ele almasıdır. Ölçek kişisel uygunluk, etkililik, öğreticilik ve yatkınlık olmak üzere 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek 18 maddeden oluşmakta ve her madde hiçbir zaman, nadiren, bazen, sıklıkla ve her zaman şeklinde 5'li likert şeklinde derecelendirilmektedir. Böylece ölçekten alınan puan 18 ile 90 arasında değişmektedir. Ölçeğin Cronbach's alpha katsayısı 0.864 olarak belirtilmiştir. Bizim çalışmamızda ise 0.779 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen veriler IBM SPSS Statistics 21.0 istatistik paket programında değerlendirilmiştir. Tanımlayıcı istatistikler birim sayısı (n), yüzde değer (%), ortalama±standart sapma, medyan, 25. ve 75. persentil değerleri olarak verilmiştir. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Shapiro-Wilk testi ile analiz edilmiştir. Sosyo demografik özellikler açısından ölçeklerin ortalama puanlarının analizinde Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Ölçekler

arası ilişki Spearman korelasyon analizi ile değerlendirilmiştir. $p < 0.05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Verilerin tek bir kurumdan toplanmış olması ve sınıflar arasındaki katılımın homojen düzeyde olmaması bu araştırmanın temel sınırlılıklarındandır.

Araştırmanın Etik Yönü

Çalışma Helsinki Bildirgesi ilkelerine uygun olarak yapılmıştır. Araştırma için Sağlık Bilimleri Fakültesi'nden Akademik Kurul Kararı, Üniversite Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'ndan (Karar No: 202/2022) etik kurul izni alınmıştır. Ölçek sahiplerinden ölçek kullanım izni alınmıştır. Araştırma kapsamına alınan bireylere, öncelikle araştırmanın amacını açıklayan bir bilgilendirme metni sunulmuş ve araştırmaya katılmayı kabul ettiğine dair bilgilendirilmiş gönüllü olur formunu imzalaması istenmiştir.

BULGULAR

Çalışmaya katılan öğrencilerin %76.8'inin kadın, %57.9'unun 3.Sınıf, %82.9'unun fen/anadolu lisesinden mezun olduğu, %51.1'nin yurttan kaldığı ve %88.9'unun herhangi bir yerde çalışmadığı saptanmıştır. Hemşirelik öğrencilerinin genel ağırlıklı not ortalaması 2.96 ± 0.41 iken uzaktan eğitimi verimli bulma puan ortalamasının ise 10 üzerinden 4.92 ± 2.24 olduğu belirlenmiştir (Tablo 1.).

Uzaktan eğitim sürecinde hemşirelik öğrencilerinin %39.6'sı cep telefonu ile eğitime katılmışlardır. Öğrencilerin %82.5'inin eğitim şekli tercihinin yüz yüze olduğu, %63.9'unun uzaktan eğitim sürecinde bazen sıkıntı yaşadığı ve %29'unun da bu sıkıntının kendi internetlerinden kaynaklı olduğu ve %27'si ise bulunduğu ortamdan kaynaklı olduğunu belirtmiştir (Tablo 1.).

Tablo 1. Hemşirelik Öğrencilerinin Demografik Özellikleri İle Uzaktan Eğitime Yönelik Genel Bilgilerin Dağılımı

Özellikler	$\bar{X} \pm SS$	
Yaş ($\bar{X} \pm SS$)	20.87±1.27	
	n	%
Cinsiyet		
Kız	215	76.8
Erkek	65	23.2
Sınıf		
1.sınıf	39	13.9
2.sınıf	59	21.1
3.sınıf	162	57.9
4.sınıf	20	7.1
Mezun olunan lise		
Fen/Anadolu Lisesi	232	82.9
Sağlık Meslek Lisesi	25	8.9
Diğer	23	8.2
Üniversite eğitimi sırasında kalınan yer		
Ailesi ile birlikte	123	43.9
Arkadaşları ile evde	10	3.6
Yurttan	143	51.1
Diğer	4	1.4
Çalışma durumu		
Evet	31	11.1
Hayır	249	88.9
Genel ağırlıklı not ortalaması ($\bar{X} \pm SS$)	2.96±0.41	
Uzaktan eğitimi verimli bulma puanı ($\bar{X} \pm SS$)	4.92±2.24	
Uzaktan eğitim sırasında kullanılan cihaz		
Cep telefonu	111	39.6
Bilgisayar	97	34.6
Cep telefonu ve bilgisayar	72	25.7

Tablo 1. Devamı

Özellikler	n	%
Eğitim şekli tercihi		
Yüz yüze	231	82.5
Uzaktan eğitim	49	17.5
Uzaktan eğitim sırasında sıkıntı yaşama durumu		
Evet. her zaman	26	9.3
Evet. bazen	179	63.9
Hayır	75	26.8
Uzaktan Eğitim Sırasında Yaşadıkları Sıkıntının Kaynağı*		
Kendi İnternetim Kaynaklı	118	29.0
Bilgisayarım/telefonum kaynaklı	94	23.1
Bulduğum ortam kaynaklı	110	27.0
Üniversitenin alt yapısından kaynaklı	79	19.4
Diğer	6	1.5

Tablo 2’de öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik görüşler ölçeği ve öz yönetimli öğrenme becerileri ölçeği puan ortalamaları yer almaktadır. Çalışmaya katılan öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik görüşlerinde en düşük ortalama puana sahip alt boyut yatkınlık (6.96±3.21) iken en yüksek ortalama puana sahip alt boyutun kişisel uygunluk (16.93±6.48) alt boyutu olduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin öz yönetimli öğrenmelerinde güdülenme (29.02±4.95), öz izleme (19.80±3.48) ve öz kontrol (19.03±4.17) ortalamalarının oldukça yüksek olduğu, fakat öz güven (16.56±2.77) ortalamasının düşük olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin UEYGÖ toplam puan ortalamalarının 49.80±10.41 olduğu ve ÖYÖBÖ toplam puan ortalamalarının ise 84.42±13.6 olduğu belirlenmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Öğrencilerin Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeği ve Öz Yönetimli Öğrenme Becerileri Ölçeği Puan Ortalamaları

		Min-Max	$\bar{X} \pm SS$
Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeği	Kişisel Uygunluk	6.00-30.0	16.93±6.48
	Etkililik	5.00-25.0	11.44±5.15
	Öğreticilik	4.00-20.0	14.44±4.21
	Yatkınlık	3.00-15.0	6.96±3.21
	UEYGÖ Toplam	22.0-84.0	49.80±10.41
	Öz Yönetimli Öğrenme Becerileri Ölçeği	Güdülenme	8.00-35.0
Öz kontrol		5.00-46.0	19.03 ±4.17
Öz izleme		7.00-25.0	19.80±3.48
Öz güven		4.00-20.0	16.56±2.77
ÖYÖBÖ Toplam		27.0-105.0	84.42±13.6

Tablo 3’te hemşirelik öğrencilerinin öz yönetimli öğrenme becerilerinin uzaktan eğitime yönelik görüşlerinin tanıtıcı özelliklere göre dağılımı yer almaktadır. Öğrencilerin cinsiyet, sınıf, üniversite eğitimi sırasında yaşanan yer, bir yerde çalışma durumu, kullanmış olduğu cihaz ve eğitim şekli tercihi bakımından ÖYÖBÖ toplam puan ortalamalarının istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı (p>0,05) ancak mezun olunan liseye

göre diğer liseden mezun olan öğrencilerin toplam puan ortalamalarının fen/anadolu lisesi ve sağlık meslek lisesi mezunlarına göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu saptanmıştır (p<0,05). Üst sınıf öğrencilerde, sağlık meslek lisesi mezunlarında, uzaktan eğitim sırasında cep telefonu ile bilgisayar kullananlarda ve uzaktan eğitim şeklini tercih edenlerde UEYGÖ toplam puan ortalamalarının

istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$) (Tablo 3).

Tablo 3. Hemşirelik Öğrencilerinin Öz Yönetimli Öğrenme Becerilerinin ve Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşlerinin Tanıtıcı Özelliklere Göre Dağılımı

	UEYGÖ		P	ÖYÖBÖ	
	$\bar{X} \pm SS$ Median (25p-75p)			$\bar{X} \pm SS$ Median (25p-75p)	P
Cinsiyet**					
Kız	49,18 \pm 9,99 49,0 (42,0-55,0)		0.105	84.98 \pm 12.87 84.0 (77.0-95.0)	0.380
Erkek	51,84 \pm 11,55 51,0 (45,5-58,5)			82.56 \pm 15.94 82.0 (75.0-94.5)	
Sınıf ***					
1. sınıf	47,64 \pm 6,80 47,0 (44,0-51,0)		0.005*	79.69 \pm 15.6 81.0 (74.0-90.0)	0.065
2.sınıf	52,49 \pm 9,94 52,0 (46,0-60,0)			85.81 \pm 16.35 88.0 (80.0-97.0)	
3.sınıf	48,44 \pm 10,31 48,5 (41,75-55,0)			84.58 \pm 12.09 84.0 (76.0-95.0)	
4.sınıf	57,10 \pm 13,89 57,0 (43,75-68,0)			88.25 \pm 11.14 87.5 (79.2-100.7)	
Mezun olunan lise***					
Fen/ Anadolu Lisesi	49,06 \pm 10,26 48,5 (42,0-55,0)		0.010*	83.57 \pm 13.18 83.0 (76.0-93.0)	0.011*
Sağlık Meslek Lisesi	55,44 \pm 9,41 58,0 (48,0-63,0)			85.56 \pm 18.0 87.0 (73.0-102.0)	
Diğer	51,13 \pm 11,32 49,0 (46,0-54,00))			91.73 \pm 10.95 94.0 (87.0-101.0)	
Üniversite eğitimi sırasında kalınan yer***					
Ailesi ile birlikte	48,91 \pm 10,36 48,0 (42,0-55,0)		0.124	84.42 \pm 14.22 83.0 (77.0-95.0)	0.910
Arkadaşları ile evde	57,0 \pm 11,70 53,0 (47,5-66,25)			83.60 \pm 23.36 85.5 (70.0-105.0)	
Yurtta	50,05 \pm 10,23 51,0 (44,0-56,0)			84.39 \pm 12.46 85.0 (76.0-94.0)	
Çalışma durumu**					
Evet	50,12 \pm 8,47 50,0 (45,0-55,0)		0.852	84.12 \pm 17.34 84.0 (70.0-101.0)	0.904
Hayır	49,76 \pm 10,64 49,0 (43,0-56,0)			84.45 \pm 13.16 84.0 (77.0-94.0)	
Uzaktan eğitim sırasında kullanılan cihaz**					
Cep telefonu	51,27 \pm 10,58 51,0 (44,0-59,0)		0.001*	82.54 \pm 14.48 84.0 (75.0-92.0)	0.024
Bilgisayar	46,76 \pm 10,20 47,0 (39,5-52,0)			86.93 \pm 14.38 90.0 (78.0-98.0)	
Cep telefonu ve bilgisayar	51,62 \pm 9,61 53,0 (46,0-55,0)			83.91 \pm 10.63 82.5 (76.0-92.0)	
Eğitim şekli tercihi**					
Yüz yüze	48,28 \pm 9,84 48,0 (42,0-54,0)		0.000*	84.65 \pm 13.82 84.0 (76.0-95.0)	0.548
Uzaktan eğitim	56,95 \pm 10,11 57,0 (50,0-64,0)			83.30 \pm 12.91 86.0 (76.5-92.0)	

* $p<0.05$

** Mann Whitney U Testi

***Kruskal Wallis Testi

Öğrencilerin öz yönetimli öğrenme becerileri toplam puanı ile uzaktan eğitime yönelik

görüşler toplam puanı arasında ilişki saptanmamıştır ($p>0.05$) (Tablo 4.).

Tablo 4. Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşler Ölçeği ve Öz Yönetimli Öğrenme Ölçeği'nin Toplam Puanları ve Alt Ölçek Puanlarının Korelasyonu

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.UEYGÖ Toplam	-									
2.Kişisel Uygunluk	0.849**	-								
3. Etkililik	0.791**	0.723**	-							
4. Öğreticilik	-0.187**	-0.441**	-0.502**	-						
5. Yatkinlik	0.403**	0.094	0.117	0.026	-					
6.ÖYÖBÖ Toplam	-0.098	0.016	0.013	-0.002	-0.430**	-				
7. Güdülenme	-0.026	0.062	0.035	0.036	-0.349**	0.885**	-			
8.Öz kontrol	-0.099	0.004	0.055	-0.062	-0.381**	0.895**	0.677**	-		
9.Öz izleme	-0.097	0.014	0.022	-0.036	-0.398*	0.900**	0.737**	0.807**	-	
10.Öz-güven	-0.122*	-0.001	-0.104	0.081	-0.384**	0.841**	0.741**	0.661**	0.728**	-

* $p < 0.05$

** $p < 0.01$

TARTIŞMA

Öğrencilerin öz yönetimli öğrenme becerisinin uzaktan eğitime yönelik görüşlerine etkisini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada; öğrencilerin uzaktan eğitimden memnun olma durumlarına bakıldığında verimli bulma durumu puan ortalamasının 4.92 ± 2.24 olup orta düzeyde olduğu ve uzaktan eğitim sırasında %73.2'sinin uzaktan eğitimle ilgili sorun yaşadığı saptanmıştır (Tablo 1). Literatürü incelediğimizde, çalışma bulgularımızda benzer şekilde öğrencilerin uzaktan eğitimden memnuniyet düzeylerinin iyi düzeyde olmadığı belirtilmektedir (9,14,17,18). Uzaktan eğitim sırasında yaşanan internet ve/veya cihaz kaynaklı sorunların öğrencilerin memnuniyet düzeyini etkileyebileceği düşünülmektedir. Çalışmamızda, öğrencilerin %63.9'unun uzaktan eğitim sürecinde bazen sıkıntı yaşadığı ve bu durumun kendi internetlerinden ve bulunduğu ortamdan kaynaklı olduğunu belirtmişlerdir (Tablo 1). Çalışmamıza benzer şekilde Kürtüncü ve Kurt'un (2020) çalışmasında da hemşirelik öğrencileri uzaktan eğitim sırasında üniversite alt yapısından kaynaklı sıkıntılar, imkân kısıtlılıkları ve uygulamalı derslere uygun olmaması gibi sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir (12). Yapılan başka bir çalışmada uzaktan eğitim sisteminde öğrencilerin iletişiminin kopması, altyapı eksikliği, internet erişimi olmayan öğrencilere

ulaşamama, teknik zorluklar ve teknoloji eksikliği nedeniyle ciddi sorunlar yaşandığı saptanmıştır (19). Yaşanan bu sorunlar öğrencilerin eğitim şekli tercihini etkilediği düşünülmektedir. Bu bağlamda çalışmamızda öğrencilerin %82.5'inin eğitim şekli tercihinin yüz yüze olduğu belirlenmiştir. Ayrıca Şener ve arkadaşlarının (2022) hemşirelik öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin %59.9'unun örgün öğretimi tercih ettiği belirtilmektedir (20).

Çalışmamızda öğrencilerin UYEGÖ toplam puan ortalamalarının 49.80 ± 10.41 olduğu belirlenmiştir (Tablo 2). Durgun ve arkadaşlarının (2021) COVID-19 pandemi döneminde hemşirelik öğrencilerinde yaptıkları çalışmada, uzaktan eğitime yönelik görüşler ölçeği puan ortalamasının orta düzeyde olduğunu saptamışlardır (11). Kürtüncü ve Kurt (2020) yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin uzaktan eğitim sırasında yaşamış olduğu güçlüklerden dolayı olumsuz görüş bildirdiklerini belirtmiştir (12). Kahyaoğlu Süt ve Küçükkaya'nın (2016) hemşirelik bölümü öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini belirledikleri çalışmada öğrencilerin büyük çoğunluğu uzaktan eğitime yönelik olumsuz düşünceye sahip olduklarını belirtmişlerdir (8). Bu farklılığın çalışmanın yapıldığı öğrenci gruplarının popülasyonunun farklılığından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Ayrıca çalışmamızda üst sınıf öğrencilerde, sağlık meslek lisesi mezunlarında, uzaktan eğitim sırasında cep telefonu ile bilgisayar kullananlarda ve uzaktan eğitim şeklini tercih edenlerde UYEGÖ toplam puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek olduğu belirlenmiştir (Tablo 3) ($p<0.05$). Sümen ve Evgin (2022)'in hemşirelik öğrencilerinde yapmış olduğu çalışmada da benzer şekilde üst sınıflarda uzaktan eğitime yönelik görüşlerinin daha yüksek olduğunu saptamışlardır (14). Özbay ve Çınar (2020)'in hemşirelik öğrencilerinin uzaktan öğretime yönelik görüşlerine baktıkları çalışmada üst sınıflara çıkıldıkça uzaktan eğitim görüş puanını artırdığını saptamıştır (9). Yapılan meta-analiz incelemesinde sağlık bilimleri öğrencilerinin uzaktan eğitim ile geleneksel eğitimin etkililikleri açısından aralarında fark olmadığını ve senkron eğitimin daha yüksek memnuniyete sahip olduğunu belirtmişlerdir (21). Ayrıca öğrencilere kullanılan cihazların yetersiz olmasından, internet erişiminde yaşanan sorunlarından dolayı uzaktan eğitim sürecinde sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir (22).

Çalışmamızda ÖYÖBÖ toplam puan ortalamalarının 84.42 ± 13.6 olup iyi düzeyde olduğu belirlenmiştir (Tablo 2). Öğrencilerin cinsiyet, sınıf, üniversite eğitimi sırasında yaşanan yer, bir yerde çalışma durumu, kullanmış olduğu cihaz ve eğitim şekli tercihi bakımından ÖYÖBÖ toplam puan ortalamalarının benzer olduğu saptanmıştır ($p>0.05$). Ancak öğrencilerin mezun olunan liseye göre diğer liseden mezun olan öğrencilerin toplam puan ortalamalarının fen/Anadolu lisesi ve sağlık meslek lisesi mezunlarına göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu saptanmıştır ($p<0.05$) (Tablo 3). Bizim çalışmamızdan farklı olarak Yılmazsoy ve Kahraman (2019)'in uzaktan eğitim alan üniversite öğrencilerinin öz yönetimli öğrenme durumlarını incelediği çalışmada kadın cinsiyete sahip olan öğrencilerin güdülenme ortalamalarının anlamlı düzeyde daha yüksek olduğunu saptamışlardır (23). Yapılan meta-

analiz incelemesinde hemşirelik öğrencilerinde kendi kendine öğrenme düzeylerinin orta düzeyde olduğu belirlenmiş olup bu durumun yeterli olmadığı belirtilmiştir (24). Bireyin kendi gelişimini sağlayabilmesi ve kendi kendine öğrenme düzeyini artırabilmesi adına mezun olmuş olduğu okulun ve almış olduğu eğitimin önemli olduğu düşünülmektedir.

Çalışmamızda öğrencilerin öz yönetimli öğrenme becerileri toplam puanı ile uzaktan eğitime yönelik görüşler toplam puanı arasında ilişki saptanmamıştır (Tablo 4) ($r: -0.098$, $p>0.05$). Bizim çalışmamızdan farklı olarak Sümen ve Evgin (2022)'in hemşirelik öğrencileri üzerinde yapmış olduğu çalışmada uzaktan eğitime yönelik görüşler ile öz yönetimli öğrenme becerisi arasında zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki saptamışlardır (14). Bu farklılığın çalışmanın yapılmış olduğu örneklem grubundaki öğrencilerin farklı demografik özelliklere sahip olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma sonucunda öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik görüşleri ve öz yönetimli öğrenme becerilerinin orta düzeyde olduğu saptanmıştır. Uzaktan eğitimin faydalarının yanı sıra öğrencilerin daha az sosyalleşmesi ve yüz yüze eğitime göre daha fazla zaman harcama gibi etkileri de bulunmaktadır. Uzaktan eğitim hayatımızın birçok aşamasında karşımıza çıkabilmektedir. Bu sebeple öğrencilerin öz yönetimi sağlama konusunda gelişimlerini destekleyecek eğitimlerin verilmesi önem arz etmektedir.

Yazar Notu: Bu çalışma 20. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresinde Sözel Bildiri olarak sunulmuştur.

Teşekkür: Araştırmanın veri toplama sürecinde yardımcı olan öğrenci arkadaşlara ve çalışmaya katılan öğrencilere, ayrıca çalışma sürecindeki desteklerinden dolayı Doç. Dr. Sevda Korkut' a teşekkür ederiz.

Çıkar çatışması: Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Finansal destek: Bu araştırma, ticari veya kamu sektörlerindeki finansman kuruluşlarının herhangi birinden hibe alınmadan yapıldı.

Yazar Katkıları: Fikir/Kavram: T.Ü.; Tasarım: T.Ü.; Denetleme/Danışmanlık: T.Ü.; Veri Toplama ve/veya İşleme: T.Ü., B.K., M.K.; Analiz ve/veya Yorum: T.Ü.; Kaynak Taraması: T.Ü., B.K., M.K.; Makalenin Yazımı: T.Ü.; Eleştirel İnceleme: T.Ü.; Kaynaklar ve Fon Sağlama: B.K., M.K.; Malzemeler: B.K., M.K.

Araştırmanın Etik Yönü: Çalışma Helsinki Bildirgesi ilkelerine uygun olarak yapılmıştır. Araştırma için Sağlık Bilimleri Fakültesi'nden Akademik Kurul Kararı, Üniversite Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'ndan (Karar No: 202/2022) etik kurul izni alınmıştır. Ölçek sahiplerinden ölçek kullanım izni alınmıştır. Araştırma kapsamına alınan bireylere, öncelikle araştırmanın amacını açıklayan bir bilgilendirme metni sunulmuş ve araştırmaya katılmayı kabul ettiğine dair bilgilendirilmiş gönüllü olur formunu imzalaması istenmiştir.

KAYNAKLAR

1. World Health Organization. Coronavirus disease 2019 (COVID-19) Situation Report-51. World Health Organization; March 11, 2020. Erişim Adresi: https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200311-sitrep-51-covid-19.pdf?sfvrsn=1ba62e57_10. Erişim Tarihi: 20 Temmuz 2024
2. Telli Yamamoto G, Altun D. Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. Üniversite Araştırmaları Dergisi, 2020; 3(1): 25-34. <https://doi.org/10.26701/uad.711110>
3. 2020 Eğitim Öğretim Yılı Hemşirelik Eğitimine İlişkin Türk Hemşireler Derneği ve Hemşirelik Eğitimi Derneğinin Görüş ve Önerileri, Eylül 2020. Erişim adresi [\[hemed-2020-2021-guz-hemsirelik.pdf\]\(http://hemed-2020-2021-guz-hemsirelik.pdf\)](http://hemed.org.tr/dosyalar/pdf/2020-thd-</div><div data-bbox=)

Erişim Tarihi 20 Mayıs 2021.

4. Akyürek Mİ. Uzaktan eğitim: Bir alanyazın taraması. Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi, 2020; 4(1): 1-9.
5. Özbay Ö. Dünyada ve Türkiye'de uzaktan eğitimin güncel durumu. Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi, 2015; (5): 376-394
6. Yılmazsoy B, Kahraman M. Uzaktan eğitimde sosyal ağlar ve öğreticinin etkinliği. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 2018; 4(2): 5-9.
7. Knowles, MS. Self-directed learning: A guide for learners and teachers. Cambridge: Englewood Cliffs; 1975.
8. Kahyaoğlu Süt H, Küçükkaya B. Hemşirelik bölümü öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma, 2016; 13(3): 235-243.
9. Özbay Ö, Çınar S. Views of nursing students on distance education. Educcon; 12 December 2020.
10. Keskin M, Özer Kaya D. COVID-19 sürecinde öğrencilerin web tabanlı uzaktan eğitime yönelik geri bildirimlerinin değerlendirilmesi. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 2020; 5(2): 59-67.
11. Durgun H, Can T, Avcı AB, Kalyoncuoğlu B. Covid-19 sürecinde hemşirelik öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik görüşleri ve kaygı düzeyleri. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi, 2021; 14(2):141-147.
12. Kürtüncü M, Kurt A. COVID-19 pandemisi döneminde hemşirelik öğrencilerinin uzaktan eğitim konusunda yaşadıkları sorunlar. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 2020; 7(5): 66-77
13. Keskin Kızıltepe S, Kurtgöz A. Hemşirelik öğrencilerinin covid-19 pandemisi sürecinde aldıkları uzaktan eğitime yönelik tutum ve görüşlerinin belirlenmesi. Journal of International Social Research, 2020; 13(74).
14. Sümen A, Evgin D. Hemşirelik öğrencilerin öz-yönetimli öğrenme düzeyleri ve uzaktan eğitime yönelik görüşleri. Adıyaman

- Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 2022; 8(1): 45-56.
15. Aşkın Tekkol İ, Demirel M. Öz-yönetimli öğrenme becerileri ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Journal of Measurement and Evaluation in Education and Psychology*, 2018; 9(2): 85-100
16. Yıldırım S, Yıldırım G, Çelik E, Karaman S. Uzaktan eğitim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik görüşleri: Bir ölçek geliştirme çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2014; 3(3): 365-370.
17. Andsoy II., Güngör T, Bayburtluoğlu T, Yaman S. Karabük üniversitesi sağlık yüksekokulu birinci sınıf hemşirelik öğrencilerinin uzaktan eğitim sistemine ilişkin düşünceleri. *Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi*, 2012; 4(2): 66-73.
doi:10.30569.adiyamansaglik.967965
18. Çelik Eren D, Korkmaz M, Öz Yıldırım Ö, Aydın Avcı, İ. Covid-19 pandemi sürecinde hemşirelik öğrencilerinin uzaktan eğitime karşı tutum ve memnuniyet düzeyleri. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2021; 24(2): 246-254.
<https://doi.org/10.17049/ataunihem.862820>
19. Sarı T, Nayır F. Challenges in distance education during the (Covid-19) pandemic period. *Qualitative Research in Education*, 2020; 9(3): 328-360
20. Şener Y, Şener Taplak A, Höbek Akarsu R. COVID-19 pandemisi sürecinde hemşirelik öğrencilerinin çevrimiçi öğrenmeye yönelik görüş ve tutumları. *Sağlık Bilimlerinde Değer*, 2022; 12(1): 137-146.
21. He L, Yang N, Xu L, Ping F, Li W, Sun Q, Zu H, Zhang H. Synchronous distance education vs traditional education for health science students: A systematic review and meta-analysis. *Medical Education*, 2021; 55(3): 293-308.
22. Karaaslan, M. M., Çelik, İ., Kurt, Ş., Yavuz, A. Y., & Bektaş, M. (2022). Undergraduate nursing students' experiences of distance education during the COVID-19 pandemic. *Journal of Professional Nursing*, 2022; 38: 74-82.
23. Yılmazsoy B, Kahraman M. Uzaktan eğitim öğrencilerinin öz-yönetimli öğrenme becerilerinin incelenmesi. *Journal of Theoretical Educational Science*, 2019; 12(2): 783-818.
24. Nazarianpirdosti M, Janatolmakan M, Andayeshgar B, Khatony A. Evaluation of self-directed learning in nursing students: A systematic review and meta-analysis. *Education Research International*, 2021: 1-8.